

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ'

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστ. ἔτους καὶ εἶνε ἑτησιαί. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

5 Ὀκτωβρίου 1886

ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ

Διήγημα (4)

Ἦσαν δύο οἰκίαι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἡ μία τῆς ἄλλης, ἀντιμέτωπος.

Ἡ μία μεγάλη, ἄρχοντος οἰκία, ἡ ἄλλη μικρά, ταπεινή, σχεδὸν καλύβη, πτωχὸν πτωχῷ ἐνδιείκτημα.

Ἐδῶ πυλῶνες μεγάλοι, καὶ παράθυρα πολλὰ, διὰ βαρυτίμων παραπετασμάτων μετριάζοντα τὸ ἄπλετον φῶς, καὶ ἐξῶσται κομποὶ περιθιόντες τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἄνθηρα, ἀναπεπταμένα τὸ μὲν εἰς τὸν ἥλιον, τὸ δὲ εἰς τὴν αὔραν τὴν ἐσπερινήν, καὶ κῆπος ὀπίσω θαλερὸς καὶ βαθύσκιος, καὶ στρουθίων τάγματα πολυάριθμα, φλυαροῦντα ὑπὸ τῶν δένδρων τὸ φύλλωμα καὶ ζωογονοῦντα τὴν βαρεῖαν σιγὴν, ἣν περιέβαλλε τὸν οἶκον πᾶσα ἡ σοβαρότης τοῦ πλοῦτου.

Ἐκεῖ μία μόνη μικρὰ θύρα, καὶ στενὸν παράθυρον μόλις που τὰς κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς δειλιῶς ἀνοιγόμενον, καὶ πέραν ἐκεῖ, εἰς τὸ ἄκρον στενοῦ διαδρόμου καὶ ὀπισθεν τῶν δύο χαμογείων δωματίων ἄτινα ἀπετέλουν τὸν πτωχικὸν οἶκον, αὐτὴ εὐρεῖα, ἧς τὸ γεῶδες ἔδαφος συνεκῶν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας παιδιὰ γυμνὰ ὄσα φαιδρῶς φωνασκοῦντα, καὶ ὄρνιθες κλώζουσαι καὶ βραμφοκοποῦσαι τὸ χῶμα, ἄς ἔνθεν μὲν κατεδίωκεν ἀκάκως πυρρὸθριξ μολοσσός, ἀπαθὴς δ' ἐκεῖθεν ἀλλὰ προσηγνὴς τὸ φαινόμενον ἐθεᾶτο γέρον τερφόχρους ὄνος, προσδεδεμένος εἰς φάττην πενιχράν, ὑπὸ τὴν στέγην ὀλίγων σανίδων.

Τοῦ πλουσίου μεγάρου κάτοικοι, πλὴν τῶν πολλῶν οἰκετῶν, ἀφώνων καὶ σοβαρῶν ὡς ὁ οἶκος, ἦσαν δύο μόνοι: ἀνὴρ καὶ γυνή. Ὁ Θεὸς δὲν εἶχε δώσει τέκνα εἰς αὐτούς, νομίσας ἴσως ὅτι ἄρκετὸς ἦν ὁ πλοῦτος· ἀλλ' εἶχε δώσει φίλους πολλοὺς εἰς τὸν πλοῦτόν των, οἵτινες ἐπλήρουν πολλακίς τὴν τράπεζαν αὐτῶν κ' ἐφαιδρουν ἐνίοτε τὰς αἰθούσας των. Δὲν ἐφαιδρουν ὁμῶς

(4) Ἡ διήγησις αὕτη βάσιν ἔχει δημοτικὴν ἀθηναϊκὴν παράδοσιν, ἣν πολλακίς κατὰ τὴν νηπιακὴν μου ἡλικίαν ἤκουσα παρὰ τῆς μάμμης μου· πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μου βεβαίως θὰ τὴν ἐνθυμῶνται, ἂν ἡγάπων ὅσον ἐγὼ τὰ παραμῦθα, καὶ εἶχον ὡς ἐγὼ φιλόμυθον μάμμην.

A. B.

καὶ τὸν οἶκον αὐτῶν οἱ ξένοι· πολλακίς δὲ τὰ ὄμματα τῆς πλουσίας ἀλλ' ἐρήμου οἰκοδομοῦντος ἐθόλου μελαγχολία καὶ δάκρυ δειλὸν ἀνέβλυζεν ὑπὸ τὰ βλέφαρά της, ὡσάκις ἀπὸ τῆς σιγῆς τοῦ θαλάμου της, ἐθεώρει διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ἀπέναντι πτωχικὴν αὐλήν, κ' ἐβλεπε τὰ ἀκτένιστα παιδιὰ τοῦ γείτονος παίζοντα ἐν φωναῖς καὶ θορύβῳ τὸ κεράκι καὶ τὸν κρυπτόν.

Διότι εἶχε πολλὰ παιδιὰ ὁ γείτων. Οὐδ' αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤξευρε πόσα—ἔλεγεν ἀστενεύόμενος ὡσάκις ἠρωτᾶτο. "Ὅτε δὲ τὴν ἐσπέραν ἐπέστρεφεν οἴκαδε ὁ ἡμερόβιος ἐργάτης, ἄλλοτε πεζός, καὶ ἄλλοτε σοβαρὸς κεντρίζων τὸν ὄνον του, καὶ ἠνοιγετο πρὸ αὐτοῦ ἡ θύρα τοῦ οἰκίσκου χωρὶς κἄν ἐκεῖνος νὰ τὴν ὠθήσῃ, ἀλαλαγμὸς χαρμύσυνος ἠγείρετο ἀπὸ τῆς αὐλῆς, καὶ πᾶσα παιδιὰ κατελείπετο εἰς τὸ μέσον, καὶ ὄλος τῶν παικτόρων ὁ ἐσμός, μικρῶν καὶ μεγάλων, ἐκρεμάτο βοτρυδὸν ἀπὸ τῶν φορεμάτων τοῦ πατρὸς. Ὁ εὐσταλέστερος ἀνερωχᾶτο εἰς τοὺς ὤμους του, ἡ ζωροτέρα ἤρπαζεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης του τὸν ἄρτον τῆς ἐσπέρας, ἄλλος ἀνητᾶτο ἀπὸ τοῦ τραχήλου του, καὶ τὰ μικρότερα ἐνηγκαλίζοντο τὰς κνήμας του.

—"Ἐλα ἠσυχάστε! ἀφήστε τὸν πατέρα σας νὰ ξανασάνῃ! ἐφώνει πρὸς τὸ στίφος τῶν πολιορκητῶν ἡ κυρὰ Δημήτραϊνα, εὐσπμος καὶ πορφυρόχρους μεσηλιξ, ἧς τὰ σπαργῶντα στήθη, ἀνέτως ἀναπτυχθέντα ὑπὸ τὰ στόματα δέκα θηλαστικῶν νηπίων καὶ οὐδένα ποτὲ γνωρίζαντα στηθόδεσμον, ἐκυμαίνοντο μεγαλοπρεπῶς, μόλις συγκρατούμενα ὑπὸ τῶν πτυχῶν τοῦ χιτῶνός της.

—"Ἄσ' τα! μὴ τὰ μαλλῶνης! ἀπῆντα ὁ κύρ Δημήτρης, καὶ ἀναλαμβάνων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὰ δύο διδύμα μικρά του, ἐκάθητο κερμηκῶς ἐπὶ τοῦ σάγματος τοῦ ὄνου κ' ἐσπόγγιζε τὸν ἄδρον τοῦ μετώπου του ἰδρώτα διὰ τῆς ποδιᾶς τῶν τέκνων του.

Τοιούτων φαιδρῶν σκηνῶν πολλακίς ἐγίνοντο ἀπὸ τοῦ ἐξώστου των θεαταὶ ὁ Κύριος Μαρῆς καὶ ἡ Κυρία Μαρῆ, τοῦ πλουσίου οἴκου οἱ ἄπαιδες ἄρχοντες. Κ' ἐκεῖνος μὲν, ἐκατομμυριοῦχος χρηματιστής, ἀπὸ μακροῦ ἤδη τραχυθεῖς τὴν καρδίαν ἐκ τῶν συγκινήσεων τῆς ὑψώσεως καὶ τοῦ ἐκπεσμοῦ, δυσθύμως μᾶλλον προσέβλεπε τὰς

θορυβώδεις αὐτὰς καὶ προστύχους, ὡς τὰς ἀπεκάλει, οἰκογενειακὰς πανηγύρεις, αἵτινες ἐτάραττον τὴν ἐσπέραν οὐ μόνον τὴν κοπιώδη συνήθως χώνευσίν του, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν ἡρεμίαν τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ ὑπολογισμῶν. Ἄλλ' ἡ σύζυγός του, γυνὴ καὶ δις ἤδη ἀποτυχοῦσα μήτηρ, μακρὰν πολλακίς ὦραν ἐλησμονεῖτο θεωροῦσα τὴν διηνεκῆ σχεδὸν ἐκείνην τύρβην, καὶ μειδίαμα παράδοξον, χαρᾶς ἅμα καὶ πόνου μαρτύριον, διέστελλε τὰ χεῖλη τῆς. Τί δὲν ἔδιδε διὰ μικρὰν τινα μόνον μερίδα τῆς ζωηρότητος ἐκείνης καὶ ταραχῆς!

* *

Ἐσπέραν τινά, — ἦτο πρώτη Κυριακὴ τῶν ἀπόκρεω — ὁ Δημήτρης ἐπέστρεψεν ἐνωρίτερα εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἦτο καταφορτωμένος.

Διὰ τοῦ δεξιῦ βραχίονος ἔσφιγγεν ἐνηγκαλισμένον *tabān*, ὅθεν ἀπὸ παχέος ὀρύζης στρώματος προέκυπτον ποῦ καὶ ποῦ, ὡς λόφοι μικροί, τεμάχια κρέατος ὀπτοῦ, κάτωθεν δ' αὐτοῦ ἀνελικνίζετο δίκην ἐκκρεμοῦς ἀπὸ τῆς δεξιᾶς του χειρὸς φιάλη μελάγχρους εὐμεγέθης, πλήρης ζανθοῦ ρητινίτου. Ἀριστερόθεν ἐκράτει μανδήλιον, ἐγκυμονοῦν τίς οἶδε τίνα καὶ ποῖα ἔκτακτα τραγήματα, κ' ἐπὶ τοῦ μανδηλίου ἔσφιγγε διὰ τοῦ ἀντίχειρος χάρτινον πρόστυχον προσωπεῖον εἰκοσι λεπτῶν.

— Ἐλα, Μαριώ, νὰ ζῆς! ξεφόρτωσέ με, ἐφώνησεν εἰσερχόμενος.

Ἄλλὰ ποῦ νὰ προφθάσῃ ἡ Μαριώ! Τρία ἤρπασαν διὰ μιᾶς τὴν βαύκαλιν, ἄλλα τόσα τὸ μανδήλιον, οὔτινος διεσπάρησαν χαμαὶ τὰ περιεχόμενα—δύο λεμόνια ἐδῶ, πέντε μῆλα ἐκεῖ, ὀλίγα μύγδαλα παρέκει—καὶ ἡ γενικὴ κατ' αὐτῶν ἔφοδος τῶν παιδιῶν ἔσωσεν ἀπὸ σοβαροῦ κινδύνου τὸν *tabān*, ὃν κατώρθωσε τέλος νὰ παραλάβῃ σῶον καὶ ἀκέραιον ἡ μήτηρ.

— Κύτταξε, κύτταξε τὰ διαβολόπουλα! ἐφώνει αὕτη καὶ ἠγωνίζετο ἀσθμαίνουσα νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν ἐν μέσῳ τοῦ ἀφηνιάσαντος στίφους, ἐνῶ ὁ πατὴρ ἐκράτει τὸ προσωπεῖον ὑψηλά, ὑψηλότερα τῶν κατ' αὐτοῦ ἀναπηδῶντων μικρῶν, κ' ἔλεγεν ἀταράχως:

— Αἱ, ἡσυχία, τώρα, ἡσυχία!... Κάμετε φρόνιμα... εἰδεμὴ δὲν ἔχει μουσοῦνα!

— Μουσοῦνα! Μουσοῦνα! ἐκραύγασεν ἐν χορῷ τὸ παιδοθέμιον, θορυβώδη συγκροτοῦν πυρρίχιον κύκλω τοῦ πατρός, ἐνῶ ἡ μήτηρ μόλις κατώρθου νὰ περισυναγάγῃ ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοὺς ἀπὸ τοῦ μανδηλίου πεσόντας τραυματίας.

Τέλος ἐπῆλθεν ἡσυχία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κύρ Δημήτρη. Τὰ παιδιά κατηνάσθησαν, καὶ συναχθέντα περὶ τὸν *tabān* ὠσφραίνοντο βουλιμιῶντα τὸ περιεχόμενον. Ἡ οἰκοδέσποινα ἔστρωσεν

ἐν μέσῳ τὴν βραχύποδα τράπεζαν τοῦ δείπνου, τὸν *soprañ*, καὶ ἀνῆψε παρ' αὐτῷ κλαυθμηρίζοντα λύχνον. Ὁ κύρ Δημήτρης, ἐκάθισε χαμαὶ σταυροποδητὶ καὶ σταυρώσας διὰ τοῦ μαχαιρίου του τὸν ἄρτον ἔκοψε καὶ διένειμε.

— Δόξα σοὶ ὁ Θεός, γυναῖκα, εἶπε σταυροκοπούμενος, ἡ ἐβδομάδα πῆγε καλὰ. Βγάλαμε τριάντα δραχμαίς. Ὑγεία νᾶχωμε καὶ ὀξοῦ! Ἡ φτώχεια θέλει καλοπέρασι!

Οὕτω δ' εὐθύμως ἤρχισε κ' εὐθύμως ἐπεράνηθ' ἐν τῷ πτωχικῶν τοῦ πτωχοῦ οἴκου δείπνον.

Ἀφοῦ δὲ τὰ παιδιά ἐτραγάνισαν καὶ τὸ ἔσχατον φαγώσιμον ὀστοῦν τοῦ *tabā*, συθρωπάζοντος εὐλόγως τοῦ παρισταμένου μολοσοῦ, — εἰς ὃν σκληρὸς ἀπέμεινε κληρός, ὅ,τι μόνον ἀπρόσιτον εἰς παιδῶν ὀδόντας—καὶ ἀποσμήχοντα διὰ ψωμίου τὸ πῆλινον σκεῦος ἐγάνωσαν αὐτὸ λάμπον καὶ στίλβον, ὁ κύρ Δημήτρης ἐμοίρασεν ἀκριβοδικαίως τὰ τραγάλια εἰς τὰ τέκνα του, ἐστράγγισε εἰς τὸ ποτήριόν του τὸ κατάλοιπον τῆς μελαψῆς φιάλης, καὶ σπογγίσας διὰ τῆς παλάμης τὸν μύστακα, εἶπεν εἰς τὴν σύμβιόν του ἐν ἀληθεῖ εὐφροσύνη:

— Δός μου τώρα λιγάκι τὸ μπουζούκι μου, κυρὰ Μαριώ, νὰ τὸ τραγουδήσωμε!

— Δὲν νυστάξατε σεῖς ἀκόμη, ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Δημήτραϊνα, ἀλλὰ τσοῦτα διὰ μιᾶς ἀπῆντησαν ὄχι! εἰς μίαν κορυφωθέντα κραυγὴν, ὥστε καθησούχασε μὲν ἡ μητρικὴ μέριμνα, ἐξέτελεσε δ' ἀμέσως τὸ παραγγελθὲν ἡ συζυγικὴ προθυμία.

Τὸ προσαχθὲν μπουζούκιον ἦτο πατρικὴ κληρονομία τοῦ Κύρ Δημήτρη. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, βαρελοποιός ποτε καὶ μουσικὸς κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του, μόλις εἶχε κατορθώσει νὰ διδάξῃ τὸν υἱόν του, πλὴν τυπικῶν τινῶν ὑποκρούσεων, ἔνα συρτὸν καὶ ἡμισὺν καλαματιανόν. Ἄλλὰ τὸ ἐν καὶ ἡμισὺν αὐτὸ ἤρκει εἰς διασκέδασιν τῶν παιδιῶν, ὡν αἱ χορευτικαὶ γνώσεις περιωρίζοντο κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ μουσικὸν τοῦ πατρός των εὐρετήριον.

— Ἐλάτε τώρα σεῖς, εἶπεν οὗτος, πιασθῆτε ἀπὸ τὰ χέρια... Ἐμπρὸς ὁ Νικολῆς, ὕστερα ὁ Γεώργης, καὶ οἱ ἄλλοι μὲ τὴν ἀράδα. Συρτό! Ὁ Νικολῆς ποῦ τραβάει: τὸ χορὸ, φορεῖ καὶ τὴ μουτζούνα!

— Κ' ἐμεῖς πατέρα; ἐμεῖς; ἐφώνησε δυσθῦμως ὁ λοιπὸς ὄμιλος, δὲ θὰ τὴν φορέσωμε;

— Ἀγάλια ἀγάλια! Ἐνας ἕνας θὰ τραβᾷ τὸ χορὸ καὶ θὰ τὴν φορῇ.

Καὶ ἀνέκρουσεν ὁ μουσικὸς, καὶ ἤρχισεν ἡ διασκέδασις.

Ἐλαφροὶ τῶν παιδιῶν οἱ μικροὶ πόδες ἐπληττον, ῥυθμικῶς ἐνίοτε, τὸ πάτωμα, αἱ λάλοι των γλῶσσαι παρηκολούθουν κατὰ διαλείμματα διὰ προχείρου ἄσματος τὸν σκοπὸν τῆς ὀρχήστρας, ὁ

δὲ πατήρ, διακόπτων ἐνίοτε τὴν μουσουργίαν, ἀνέμελεπεν ἔρβινον καὶ βροντόφωνον ᾠδὴν, πρὸς ἣν ἀγαλλίων καὶ σκιρτῶν ἀπήντα ὁ χορός.

— Κέφι ποῦ τῶχεις, εὐλογημένε! ἔλεγεν ἡ κυρὰ Μαριῶ, νανουρίζουσα ἡρέμα τὸ βρέφος τῆς, — διότι εἶχε καὶ βρέφος ἡ εὐλογημένη. — Κέφι ποῦ τῶχεις! Δὲν πέφτεις νὰ πλαγιάσης, ποῦ εἶσαι κουρασμένος, μόνον κάθεσαι καί. . .

Κτύπος δυνατὸς εἰς τὴν ἐξώθυραν διέκοψε τῆς Δημήτραινας τὴν φράσιν καὶ τοῦ Δημήτρη τὴν μουσικὴν.

— Ποιὸς νῆνε τέτοια ὦρα! εἶπεν οὗτος, ἀποθέτων τὸ ὄργανόν του καὶ ἐγειρόμενος. Ἔλα! σιωπὴ ἐσεῖς καὶ ἡσυχία! ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὰ παιδία, ἅτινα ἐξηκολούθουν ὀρχούμενα καὶ μετὰ τὸ πέρασ τοῦ μέλους, ὡς θάλασσα σαλευομένη καὶ μετὰ τοῦ ἀνέμου τὴν πτώσιν.

Κ' ἐβάδισε πρὸς τὴν θύραν.

* *

Καθ' ὃν χρόνον ἠθύμου καὶ διεσκέδαζον οἱ κάτοικοι τῆς πτωχῆς καλύβης, ἐπληττον καὶ ἐχασμῶντο τοῦ πλουσίου οἴκου οἱ κύριοι.

Περάναντες τὸ γεῦμά των, ὅπερ ἄφθονον ὡς συνήθως καὶ ποικίλον, οὐδὲν εἶχεν ἰδιαιτερον γνῶρισμα, τὸ δυνάμενον ν' ἀναμνήσῃ αὐτοὺς τὴν ἀπόκρεω, ἀνεκλίθησαν ἀμφοτέροι ἀπέναντι ἀλλήλων, ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ σοφᾷ μαλακοῦ, καπνίζων τὸ σιγάρον του, καὶ χειλοποτῶν ἡρέμα τὸν καφέν του, αὐτὴ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐγγυτάτου εἰς τὴν τράπεζαν κλιντῆρος, θωπεύουσα νωχελῶς διὰ τῆς λευκῆς καὶ δακτυλιοφόρτου χειρὸς τῆς τὸ λεῖον τρίχωμα χονδροκεφάλου αἰλούρου βέγγχοντος μακρῶς ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς.

Πλὴν τοῦ βόγγχου τούτου, σιγῇ ἐντελής ἐπεκράτησεν ἰκανὴν ὥραν ἐν τῇ αἰθούσῃ.

"Ὅτε δὲ τέλος ὁ κύριος Μαρθῆς ἐρρόφησε, πλὴν τοῦ καφέ του, καὶ μικρὸν ποτήριον κοιᾶκ, καὶ ἡσθάνθη τὸ σιγάρον του ἐγγίζον εἰς τὸ πέρασ, ἀνεκάθισε, μορφάζων ἐκ μικροῦ τινος ρευματικοῦ νυγμοῦ, ὃν ἡσθάνετο εἰς τὴν κνήμην, καὶ εἶπεν ἀφου μεγαλοφῶνως ἐχασμήθη:

— Δὲν παίζεις λιγάκι Boccace, Ἐρμιόνη;

— Οὐφ! κακῶμενε Ἀγῆσιλαε, . . νὰ ἤξευρες πῶς βαρηθῶμαι. . . ἀπήντησεν ἐκείνη, παρατείνουσα μετὰ κόπου τὰς λέξεις καὶ οἰονεὶ συλλαβίζουσα αὐτάς. Ἐπάνω εἰς τὴν χώνευσιν. . . καὶ ποῦ ν' ἀφήσω τόρα τὸν καυμένον τὸν Πλούτωνα, ποῦ κοιμᾶται τόσον εὐμορφα.

— Καλὰ! ὑπέλαβεν ὁ Ἀγῆσιλαος καὶ ἡ τελευταία τῆς λέξεώς του συλλαβὴ ἀπήχησεν εἰς δεύτερον καὶ φοβερότερον τοῦ πρώτου χάσμημα.

— Τί; ἐνύσταξες κί' ὄλα; ἠρώτησεν ἡ σύζυγος του, ἀκούουσα μᾶλλον ἢ βλέπουσα τὴν

συζυγικὴν ἐκείνην χασμωδίαν. Μήπως δὲν εἶσαι καλὰ;

— Καλὰ εἶμαι. . . ἀλλὰ βαρηθῶμαι κ' ἐγώ. . . ἔξευρες.

— Δὲν πηγαίνεις καμμιάν ὦρα εἰς τὴν λέσχην νὰ διασκεδάσης;

— Ἀποκρητὰ σήμερον, . . ποιὸς θὰ εἶνε εἰς τὴν λέσχην; Ἐπειτα. . . μπορεῖ νὰ μᾶς ἔλθουν καὶ τί ποτε μάσκαρες ἀπόψε. . .

— Ὁ Θεὸς νὰ τοῦ; φωτίσῃ, νὰ σοῦ εἰπῶ! Διότι αὐταῖς ἡ βραδυαῖς τοῦ χειμῶνος εἶνε ἀτελειώταις

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσελθὼν ὑπρέτης, ἄψογος τὴν ἀναβολὴν, ἀφήκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δέσμην ἐφημερίδων, εἰπὼν ἀπλῶς:

— Ταχυδρομεῖόν!

— Ἄ, τί καλὰ, ἐφώνησεν εὐθύμως ὁ Ἀγῆσιλαος, καὶ θεῖς ἐπὶ τῆς ρινὸς τὰς διόπτρας του ἀνέπτυξε τὸ νεώτατον τῶν φύλλων καὶ ἤρχισε τὴν ἀνάγνωσιν ἀπὸ τοῦ τέλους.

Ὁ Πλούτων, ἀφυπνισθεὶς, ἐπήδησε χαμαὶ ἄνευ περαιτέρω διατυπώσεως, καὶ βυθίσας τοὺς ἐμπροσθίους τοῦ ὄνυχας εἰς τὸν παχὺν τῆς αἰθούσης τάπητα ἐκύρτωσεν εὐαρέστως τὴν ράχιν του, ἡ δὲ κυρία Ἐρμιόνη, ἀνεγερθεῖσα ἤνοιξε μίαν τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ θυρίδων.

— Νὰ πάρωμεν ὀλίγο ἀέρα καὶ κλειῶ εὐθύς, εἶπε προλαμβάνουσα πᾶσαν τοῦ ἀνδρός τῆς διαμαρτύρησιν.

Ἄλλ' ἀπὸ τῆς θυρίδος ἐκείνης, πλὴν τοῦ δροσεροῦ ἀέρος, εἰσέβαλεν ἀπρόσκλητος ξένος καὶ ἡ εὐθυμὸς ἀντήχησις τοῦ μουζουκικοῦ τοῦ Κύρ Δημήτρη.

— Νὰ τα! εἶπεν ὁ χρηματιστὴς ἐξακολουθῶν τὴν ἀνάγνωσίν του. ἄρχισαν πάλιν οἱ ἀντικρῦνοί μας τὰ συνειθισμένα. Ξεύρεις, Ἐρμιόνη, ὅτι κατήντησεν ἀνυπόφορος αὐτὸς ὁ κύρ Δημήτρης μὲ τὸ κοπάδι του;

— Διατί οἱ καυμένοι; ἠρώτησε μετ' ἀγαθότητος ἡ κυρία. Διασκεδάζουν. . . δὲν κάμνουν κακόν. Τί σὲ πειράζουν;

— Μὲ ἀνησυχῶν. . . τί ἄλλο θέλεις νὰ μὲ πειράζουν; ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ἀναγινώσκων πάντοτε.

— Ἐγὼ τοὺς ζηλεύω, νὰ σοῦ εἰπῶ, ὑπέλαβε μετὰ μικρὸν ἡ κυρία Μαρθῆ, πλησιάζουσα εἰς τὸν σύζυγόν τῆς καὶ θωπεύουσα ἡρέμα τὸν ἐπὶ τῆς ἐφημερίδος κύπτοντα τράχηλόν του.

— Τί σοῦ ἦλθε; εἶπεν ἐκεῖνος ἀναβλέπων.

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὑπέλαβεν ἡ Ἐρμιόνη ἀποτεινομένην εἰς τὴν ζηλείαν μᾶλλον ἢ τὴν θωπεῖαν τῆς, κ' ἔσπευσε νὰ προσθήσῃ:

— Ἄχ, . . . ζηλεύω τὰ παιδία των. Δὲν ξεύρεις πόσα εἶνε, Ἀγῆσιλαε. . . καὶ ὅλα τόσα. . . τόσα, τὸ ἓνα μικρότερον καὶ ὠραιότερον ἀπὸ τ' ἄλλο. Νὰ εἴχαμε κ' ἐμεῖς κανένα! . . εἶπε μετ' ὀλίγον σιγα-

λῆ τῆ φωνῇ καὶ κύπτουσα τὴν μορφήν της πρὸς τὴν μορφήν τοῦ συζύγου της.

— Χά, χά, χά! ἐφώνησεν ἐκεῖνος γελῶν, μὲ τὴν ὥρα σοῦ ἦλθε ἡ ὄρεξις! Ποῖος σοῦ πταίει; μὴ τὰ κάμνεις μισά!

Καὶ ἀποβαλὼν τὰς διόπτρας του ἠγέρθη κ' ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν.

— Μὲ τὰ σωστά σου λοιπόν, ἀγάπη μου, ἐξηκολούθησε διὰ μειλιχίας φωνῆς, προσπαθῶν νὰ κολάσῃ τὴν πρὸ μικροῦ τραχύτητα τῆς φράσεώς του, μὲ τὰ σωστά σου ζηλεύεις τοὺς γείτονάς μας;

— Καὶ εἶνε νὰ μὴ τοὺς ζηλεύσῃ κανεὶς; Δὲν βλέπεις τί εὐτυχημένοι ζοῦν! Πῶς εἶνε πτωχοί!.. ἀδιάφορον. "Ὅλοι βροδοκόκκινοι ἀπὸ ὑγείαν... Ἀνάγκας δὲν ἔχουν... φροντίδας δὲν ἔχουν... Σπίτι γεμάτο ζῶν καὶ χαρὰν! Ὅταν εἶνε νὰ δουλεύσουν δουλεύουν, καὶ ὅταν εἶνε νὰ διασκεδάσουν διασκεδάζουν. "Ὅχι..."

— "Ὅχι ἂν ἐμᾶς; ἤθελες νὰ εἰπῆς κ' ἐστάθης.

— Βέβαια. Ψεύματα; ἀπήντησεν ἡ κυρία Μαρῆ, ὑψούσα τοὺς ὤμους. Ἡμεῖς μὲ ὅλα μας τὰ καλὰ... μὲ τὰ πλούτη μας, μὲ ὠραῖο σπιτι, μὲ ἀμάξια, μαγείρους, ὑπηρέτας, τὰ ἔχομεν αἰωνίως καταβασμένα, ἂν νὰ ἔχομεν πένθος· καὶ ἂν δὲν ἔλθῃ κανεὶς ξένος νὰ μᾶς ἰδῆ, δὲν ἀνοίγομεν τὸ στόμα μας ὦραις. Ἐγὼ τοῦλάχιστον σὲ βεβαίονω, ἐξηκολούθησεν ἡ ἀγαθὴ γυνὴ μετὰ πικροῦ μειδιάματος, κατήντησα νὰ μὴν ὀμιλῶ παρὰ ὅταν μαλλόνω τοὺς ὑπηρέτας... Αὐτοὶ οἱ πτωχοὶ μὲ τὸ τίποτε εἶνε πάντα εὐχαριστημένοι, εὐθυμοὶ, διασκεδάζουν ἀδιάκοπα, τραγουδοῦν, χορεύουν, χαίρονται τὴν ζωὴν των τέλος πάντων. Διατί αὐτό;

— Διατί! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ χρηματιστής, περιπατῶν σιγὰ ἄνω καὶ κάτω ἐν τῇ αἰθούσῃ. Εἶτα δὲ ὡσεὶ φαεινὴ τις ἰδέα ἐπῆλθεν αἴφνης ἀπαντῶσα εἰς τὸ ἐνδιάθετον αὐτοῦ ἐρώτημα, ἔστη ἀποτόμως ἐπιστραφεὶς ἐνώπιον τῆς συζύγου του καὶ ἠρώτησε·

— Θέλεις, Ἐρμιόνη μου, νὰ σιωπήσουν οἱ γείτονές μας, καὶ νὰ παύσῃ ὅλη αὐτὴ ἡ διασκεδάσις καὶ ὁ θόρυβος;

— "Ὅχι τοὺς καυμένους! ἀπήντησεν ἐκείνη περίτρομος, τίς οἶδεν ὅποια ὑποθέτουσα τὰ σχέδια τοῦ συζύγου της. "Ὅχι, ... μὴ τοὺς κάμνεις κακόν! ἄφησέ τους... τί μᾶς πειράζου;

— Κακὸν νὰ τοὺς κάμω; ἀπήντησε μειδιῶν ὁ κύριος Μαρῆς. Ποῦ σοῦ ἐφάνη; Ἐννοία σου, μὴν ἀνησυχῆς... καὶ δὲν θὰ πάθουν τίποτε. Καλὸν θὰ τοὺς κάμω... καὶ θὰ σιωπήσουν. Θὰ ἰδῆς!

— Μὰ τί σκοπὸν ἔχεις;

Ὁ Ἀγησίλαος οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἐξελθὼν τῆς αἰθούσης, καὶ καλέσας τὸν ὑπηρέτην του Γιάννην εἶπεν εἰς αὐτὸν ὀλίγας λέξεις ταπεινῆ τῆ φωνῆ.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ Γιάννης ἔκρουεν, ὡς εἶδομεν ἤδη, τὴν θύραν τοῦ Κύρ Δημήτρη.

* *
*

Τὴν ἐπαύριον ἐσπέραν ὁ κύρ Δημήτρη, δειπνήσας συντομώτερον καὶ τοῦ συνήθους, ἐπλυνε πρῶτον τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπον, ἐνεδύθη κατόπιν ἐν ζευγὸς καινουργῶν δῆθεν σανδάλιον, ἄτινα ἀπὸ πέντε ἡδὴ ἐτῶν ἐφύλαττεν ἡ Μαριῶ ἐντὸς παλαιοῦ ἐρμαρίου διὰ τὰς θεσποτικὰς ἐορτάς, ἐφόρεσε τὸ καλὸν του φέσιον, καὶ εὐτρεπίσας ὅσον κάλλιον ἠδύνατο τὴν λοιπὴν αὐτοῦ ἀναβολὴν, ἠτοιμάσθη νὰ ἐξέλθῃ, λέγων:

— Ἄς πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τί μᾶς θέλει ὁ κύρ Ἀγησίλαος.

— Δὲν θ' ἀργήσῃς; ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του.

— Πῶς θ' ἀργήσω; Μήπως ἔχομε τίποτε νὰ μοιράσωμε μὲ τὸ γείτονα; Θᾶχρη καμμιά δουλειὰ νὰ μοῦ παραγγείλῃ... Σὲ δύο λεπτὰ εἶμαι πίσω.

— Κύτταξε νὰ μὴ παραστρατήσῃς...

— Μὲ τὸ καλὸ μου φέσι; ἀπήντησεν ὁ Δημήτρη, καταπλαγεὶς ὅτι ἡ σύμβιός του ὑπέθεσεν αὐτὸν ἰκανὸν τοιαύτης μωρίας.

Κ' ἐξῆλθε λέγων:

— Πλάγιασε τὰ παιδιὰ!

Ἡ κυρὰ Δημήτρηνα, μείνασα μόνη κατέκλινε πρῶτον τὸν πολυάριθμον αὐτῆς τόκον ἐπὶ δύο εὐρέων στρωμάτων, χαμαὶ ἠπλωμένον ἐντὸς τοῦ παρακειμένου θαλάμου, εἶτα δὲ καθεσθίσα παρὰ τὸν λύχον της, ἤρχισε πλέκουσα κάλτσαν καὶ διανοουμένη τί ἄρα γὲ ἤθελε τὸν σύζυγόν της ὁ κύριος Ἀγησίλαος.

— Νὰ τὸν φώτιζε ὁ Θεός, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, νὰ μᾶς εἶδιδε καμμιά καλὴ δουλειὰ... ἀποκοπῆ, νὰ βγάλωμε τίποτε. Κανένα χωράφι, νὰ εἰποῦμε, νὰ τὸ βάλῃ ἀμπέλι ὁ Δημήτρη, .. καλογερικό, νὰ πάρωμε καὶ μεις λιγάκι ἀπάνω μας. Γιατί μ' ὄλ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ, — ζωὴ νάχουνε! — ποῦ νὰ βγῆ κανεὶς μὲ τὸ μεροδοῦλι... ψωμί μοναχὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ προφτάσῃ ὁ καυμένος ὁ Δημήτρη. — Αἶ! δόξα σοὶ ὁ θεός! εἶπεν αἴφνης διακόπτουσα μεγαλοφώνως τὰς σκέψεις της καὶ σταυροκοπουμένη.

Ἀποροῦσα δὲ ὅτι ὁ Δημήτρη δὲν ἐπανήρχετο, ἀνέλαβε πάλιν ἀνεπαισθήτως τὸν εἰρμὸν τοῦ τερπνοῦ της ὄνειρου.

— Θᾶκανα ἕνα φουστανάκι τῆς Ἑλένης μου, ἐξηκολούθησε διαλογιζομένη, καὶ θᾶστελνα καὶ τὸ Νικολῆ μου ἔς τὸ σκολεῖο, νὰ μὴ μείνῃ στραβὸ τὸ καυμένο, καὶ μὲ βλαστημάῃ μιά ἡμέρα. Θᾶκανα καὶ τὸ τάμμα ποῦ ἔχω ἔς τὴν Βαγγελίστρα γὰ τὸ Σπύρο μου, ὅταν ἔβγαλε τὴ ἔβλογιά, .. καὶ δὲν ἠμύρεσα ἀκόμη νὰ τὸ στείλω... μὲ τί νὰ τὸ στείλω! Ἄν περίσσευε τίποτε, αἶ! θᾶκανα κ' ἐγώ, νὰ σοῦ πᾶ, ἕνα βούχο νὰ βάλω

ἀπάνω μου, ποῦ περπατῶ τώρα δύο χρόνια μὲ μπαλώματα...

Οὕτω δὲ δειλῶς ἰστιοδρομοῦσα διὰ τοῦ πελάγους τῶν ὀνείρων, δὲν ἤκουσεν ἢ Μαριῶ ἀνοιγομένην καὶ κλειομένην τὴν αὐλόθυραν, οὔτε τὴν μετ' ὀλίγον ἤμιανοιχθεῖσαν ἡρέμα θύραν τοῦ οἰκίσκου, οὔτ' ἐνόησε τὸν κύρ Δημήτηρην, ὅστις προκύψας διὰ τῆς θύρας τὴν κεφαλὴν, ἠρώτησε σιγαλῆ τῆ φωνῆ πρὶν εἰσέλθῃ :

— Κοιμήθηκαν τὰ παιδιὰ ;

— Οὐ! μ' ἐτρόμαξες, καυμένε! ἐφώνησεν ἢ ἀνανήψασα αἴφνης σύζυγός του. Τί στέκεσαι τὸρ' αὐτοῦ; τελεῖωσες; ἔλα μέσα.

— Μὴ φωνάζεις! ὑπέλαβε, σιγὰ καὶ πάλιν ὁ κύρ Δημήτηρης, ἰστάμενος πάντοτε ἐπὶ τῆς φλιάς τῆς θύρας. Κοιμήθηκαν τὰ παιδιὰ ;

— Σὲ καλὸ σου! κοιμήθηκαν βέβαια. Τί θὰ πῆ αὐτό; Τί ῥωτᾷς; Τί σοῦ ἤλθε;

— Μεγάλα πράγματα, Μαριῶ μου! ἀπήντησεν ἐκεῖνος εἰσερχόμενος.

Πρέπει δ' ἀληθῶς μεγάλα πράγματα νὰ εἶχον συμβῆ εἰς τὸν πτωχὸν Δημήτηρην, διότι καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο ἠλλοιωμένον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εἶχον λάμπιν ἀσυνήθη καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἡ κλαγγὴ ἦτο τρομώδης καὶ παρηλλαγμένη.

— Καλὲ τί ἔπαθες; ἠρώτησεν ἐγειρομένη καὶ πλησιάζουσα ἀνησυχῶς ἢ κυρὰ Δημήτραϊνα. Σὺ δὲν εἶσαι ὁ ἴδιος.

— Τώρα καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ ὁ ἴδιος! Κύτταξ' ἐδῶ!

Καὶ λαβῶν κάτωθεν τῆς μασχάλης τοῦ σακιδίου πλήρης ταλλήρων κατήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ βαρῦν τὸν γρόνθον του.

Ἡ πτωχὴ Μαριῶ ἔγεινε κάτωχρος. Ἡσθάνθη διὰ μιᾶς λυόμενα τὰ γόνατά της ἤνοιξε τὸ στόμα της νὰ ὀμιλήσῃ... ἀλλὰ πῶ φωνή! Ἐνόμισεν ὅτι ὁ λάρυγξ της εἶχε καταβῆ διὰ μιᾶς εἰς τὰ βάθη τοῦ στήθους της. Εὐτυχῶς δὲν ἦτο φύσις ἀβρά, ἦν ἡδύνατο νὰ νικήσῃ ἐπὶ μακρόν ἢ συγκίνησις.

— Δημήτηρ! ἀνέκραξε τέλος συνερχομένη, καὶ ἡ φωνὴ της ἐβρόντησεν ὡς φωνὴ κατηγοροῦ καὶ ἡ χεὶρ της ὑψώθη ἀπειλητικῆ. Ποῦ τὰ νῦρες αὐτὰ τὰ χρήματα ;

Ὁ πτωχὸς Δημήτηρς ἔμεινε κατ' ἀρχὰς ἐνεὸς καὶ κατάπληκτος πρὸ τῆς αἰφνιδίας μεταμορφώσεως τῆς συζύγου του. Ἄλλ' ἀστραπὴ ταχεῖα, ἢ ἀστραπὴ τῆς ὑποψίας τῆς Μαριῶς, διέδραμεν ἀμέσως τὴν διάνοιάν του, καὶ ἀνακαγχάσας παταγωδῶς,

— Χά, χά! εἶπε, μὴ θαρρῆς πῶς τ'ἀκλεψα; Μοῦ τ'ἔδωσαν, ματάκια μου, μοῦ τ'ἔδωσαν, .. μοῦ τὰ χάρισαν!

— Σοῦ τὰ χάρισαν; Ποιὸς σοῦ τὰ χάρισε; Ποιὸς χαρίζει σήμερα 'ς τὴν Ἀθήνα σακούλια

τάλληρα; .. Δημήτηρ!

— Ἐλα, ἔλα... μὴν ἦσαι τρελλή! Μοῦ τὰ χάρισε ὁ κύρ Ἀγησίλαος... Ποῦ ὁ θεὸς νὰ μοῦ κόβῃ χρόνια νὰ τοῦ δίνῃ μέραις! Κάθισε κάθισε νὰ 'σ τὰ 'πῶ!

Καὶ καθίσας πρῶτος ἐκεῖνος ἤρξατο προσπαθῶν νὰ διηγηθῇ τὰ γενόμενα, καὶ ν' ἀπαρτίσῃ εἰς ἓν ὅλον τὰ πράγματα, τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ καὶ τὰ αἰσθήματά του.

— Μπῆκα, ποῦ λές, Μαριῶ μου, κ' ἓνας ὑπηρέτης, — ντρεπόμουνα ποῦ τὸν κύτταξα, τόσο ὠραῖα ροῦχα φοροῦσε... .

— Τί τὰ θέλεις τὸρ' αὐτὰ; διέκοψεν ἀνυπομονοῦσα ἢ κυρὰ Δημήτραϊνα. Λέγε τί ἔγεινε!

— Στάσου δά, μὴ βιάζεσαι. Μπῆκα τὸ λοιπὸν καὶ ἀπὸ κάμαρα 'σὲ κάμαρα, 'μπρὸς ὁ δούλος 'πίσω ἐγώ, βρέθηκα 'μπροστά 'ς τὸν κύρ Ἀγησίλαο. Τί σπῖτι, καυμένη Μαριῶ! Καλὰ ποῦ ἔβαλα τὰ καινούρια μου παπούτσια.

— Οὔφ, καυμένε, .. λέγε τί σοῦ εἶπε, καὶ ἄφησε τῆς φλυαρίας.

— Τί μου εἶπε; καὶ θυμᾶμαι θαρεῖς; Τί κάνομε, πῶς περνοῦμε, πόσα παιδιὰ ἔχομε, .. ἂν ἤμαστε στενοχωρημένοι... χίλια δύο. — Καλῶτατος ἄνθρωπος, Μαριῶ μου! χρυσὸς ἄνθρωπος! .. Αὔριο εὐθύς θὰ τοῦ παραγγείλω μιὰ λαμπάδα, ἴσα μὲ τὸ μπόι του, νὰ τὴν πάω 'ς τὸν αἶ Δημήτηρ... .

— Καλὰ ὄλ' αὐτὰ, .. μὰ πῶς σοῦ ἔδωσε τὰ χρήματα; γιατί σοῦ τ'ἔδωσε;

— Ξεῦρω κ' ἐγώ, γιατί; ἔτσι θέλησε. Μᾶς βλέπει, λέει, ἀπὸ τὰ παράθυρά του καὶ μᾶς χαίρεται, .. γιατί ἔχομε πολλὰ παιδιὰ καὶ καλὴ καρδιά, .. καὶ ζοῦμε χαρούμενοι καὶ διασκεδάζομε... Κάνομε λιγάκι ἀνησυχία καμμιά φορὰ, μὰ δὲν τὸν πειράζει, λέει, .. ἡ γυναῖκά του μάλιστα μᾶς καμαρώνει... — δὲν ἔχει, ξέρεις παιδιὴ ἢ καυμένη... — Τί ἔλεγα; .. ἂ, ναί, τὸ λοιπὸν, μᾶς λυπήθηκε, λέει, ἐμένα καὶ σένα, νὰ μᾶς βλέπῃ ἔτσι νὰ δουλεύομε ὅλη μέρα, καὶ τοῦ ἦρθε, λέει, ἡ ἰδέα νὰ μᾶς κάμῃ εὐτυχισμένους. Μὲ ῥώτησε, τί θέλω — τί νὰ θέλω; ὑγεία καὶ δουλειά, ἀφέντη. — Δουλειά; λέει, ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω χρήματα νὰ κάμῃς δουλειά, ὅτι δουλειὰ θέλεις. Καὶ σηκώνεται μωρὲ μάτια μου, βάζει ἓνα κλειδί 'σὲ μιὰ ὀρθὴ κασσέλλα... Κράκ! ἐγὼ τρόμαξα, νὰ σοῦ 'πῶ! — Ἀνοίγει ἓνα πορτέλλο, χονδρὸ 'σάν κ' ἐκεῖνο ποῦ ἔχουν ἢ μπουκαπόρταις 'ς τὰ βασιλικὰ καράβια, καὶ βγάζει αὐτὴ τὴ σακούλια.

Ταῦτα δὲ λέγων ὁ κύρ Δημήτηρς κατήνεγκε καὶ πάλιν τὸν γρόνθον του ἐπὶ τοῦ πρὸ ποδῶν του ἀποτεθειμένου σακκίου.

— Ἐδῶ μέσα, λέει, ἔχει πεντακόσια τάλληρα. Μπορεῖς νὰ κάμῃς μὲ αὐτὰ ὅ,τι δουλειὰ θέλεις. Πάρ' τα! Δὲν θέλω χαρτί, οὔτε ἀπόδειξι. Ἄν πλουτίσῃς καμμιά φορὰ, καὶ πᾶν ἢ δουλειαὶς σου

καλά, μού τὰ δίνης .. εἰδεμή, χάρισμά σου. Μοῦ φάνηκε πῶς ὠνειρευόμουν. Δὲν ἤξευρα τί νὰ πῶ, .. τί νὰ κάμω. — Χάρισμά μου, λέω, ἀρέντη, μὰ πῶς .. — Δὲν ἔχει πῶς, λέει· θὰ τὰ πάρης! Μοῦ κάνεις χάρι, .. καὶ μοῦ σφίγγει τὸ χέρι. Μοῦ σφίγγει τὸ χέρι, Μαριῶ, κατάλαβες; Τί νὰ κάμω τὸ λοιπόν; τὰ πήρα. Κακὰ ἔκαμα; ἔπρεπε νὰ μὴ τὰ πάρω;

Ἡ πτωχὴ Μαριῶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ. Ἐκλαιε. Τὸ ὄνειρόν της ἐκεῖνο, τὸ πρὸ μικροῦ, ἤρχετο πάλιν μειδιῶν πρὸ τῆς φαντασίας της, καὶ τὸ μειδιάματό της δὲν ἦτο πλέον πλάνη, οὐδὲ γοητεία. Ἡδύνατο τώρα νὰ στείλῃ εἰς τὸ σχολεῖον τὸν Νικολῆ της, .. ἠδύνατο νὰ κάμῃ τὸ τάμμα της εἰς τὴν Εὐαγγελίστριαν.

Ἐκεῖ σιμὰ της ἔκαμε μικρὸν κανδήλιον πρὸ μικροῦ εἰκονίσματος τῆς Θεοτόκου. Ἐνώπιον τῆς εἰκόνης αὐτῆς εὐρέθη αὐτομάτως γονυπετῆς ἡ κυρὰ Δημήτριάνα.

— Ἄμ' δὲν ἔπαμε δά, γυναῖκα, ν' ἀρχίσωμε τὰ κλάμματα! ἠπέλαθεν ὁ ἀνὴρ, βλέπων αὐτὴν σπογγίζουσαν τὰ δάκρυά της, προσπαθῶν δὲ νὰ νικήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν συγκίνησιν ἧτις τὸν κατελάμβανεν. Ἐλα, σήκω τώρα καὶ πάρ' τ' αὐτὰ νὰ τὰ φυλάξῃς.

— Ποῦ νὰ τὰ φυλάξω; εἶπεν ἐγειρομένη ἡ Μαριῶ, ἀφοῦ ἔπερανε τὴν ὑπὲρ τοῦ μεγαλοδώρου εὐεργέτου θερμὴν αὐτῆς δέσιν.

— Ἐεῦρω ἴγώ; ὅπου θέλεις. Νὰ ἐκεῖ, 'ς τὴ μεγάλη κασσέλλα, ποῦ ἔχει καὶ μεγάλο κλειδί! Ἔτσι! ἐξηκολούθησεν, ἀφοῦ ἐξετελέσθη ἡ παραγγελία του. Δός μου τώρα τὸ κλειδί, καὶ βοήθησέ με νὰ βάλωμε τὴν κασσέλλα ἀποκάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι γιὰ πιεὶ ἀσφάλεια.

— Ἀσφάλεια; καὶ τί φοβᾶσαι; νὰ μᾶς πατήσουν κλέφταις;

— Δὲν ξεῦρω ἐγώ .. ὅποιος φυλάει τὰ βουχὰ του ἔχει τὰ μισὰ· τώρα εἴμαστε πλούσιοι, κυρὰ Μαριῶ, τὸ κατάλαβες; καὶ χρειάζεται προσοχὴ καὶ φρόνησι.

— Καὶ ποιὸς μᾶς ξέρει, Δημήτρη μου;

— Ναί, δὲν σοῦ λέω .. ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ξύω τὴν κεφαλὴν του, ἀλλὰ ποῦ ξέρεις; ὁ διάβολος ἔχει πολλὰ ποδάρια, καὶ πολλὰ μάτια. Καλλίτερα ἔτσι. Ἄ! σβύσε τώρα τὸ φῶς, νὰ πλαγιάσωμε, καὶ αὐριο τὰ λέμε. Ἀλήθεια, νὰ στείλῃς ἀπὸ τὸ πρῶτ' τὰ παιδιὰ, τὰ μισὰ 'ς τὴν ἀδελφῆ μου, καὶ τὰ μισὰ 'ς τὴ μάνα σου.

— Γιατί;

— Νᾶχωμε λίγη ἡσυχία αὐριο .. ἶσχυομε ὀμιλίαις ποῦ δὲν εἶνε γιὰ παιδιὰ ..

— Τὰ καυμένα .. δὲν τ' ἀφίνεις καὶ αὐτὰ νὰ χαροῦν;

— Ἐχουν καιρὸ νὰ χαροῦν! ἐπέμεινε λέγων, σκαιότερον ἢ κατ' αὐτόν, ὁ Δημήτρης. Κάμε αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω.

— Καλό.

Καὶ τὸ ἀνδρόγυνον κατεκλίθη .. ἀλλὰ δὲν ἀπεκοιμήθη ἀμέσως, ὅπως ἄλλοτε, ὅτε ὁ ὕπνος ἤρχετο ταχύς ἀναπαύων τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας καταπεποννημένα των μέλη, καὶ ναρκῶν εὐκόλως τὴν ἀργὴν αὐτῶν διάνοιαν. Εἶχον τόσα πράγματα νὰ σκεφθοῦν ἀπόψε, ἡ Μαριῶ καὶ ὁ Δημήτρης! Τί νὰ κάμουν αὐτὰ τὰ χρήματα; διανοεῖτο ἐκάτερος· τί ν' ἀγοράσουν; Τί νὰ ἐπιχειρήσουν; Πῶς νὰ τὰ καταστήσουν κερδοφόρα; Καὶ ἔπειτα .. ἦτο φρόνιμον νὰ τὰ κρατοῦν εἰς τὸν πενιχρὸν αὐτῶν οἶκον, τόσα χρήματα; Ὅ, τι ἦτο νὰ γείνη, ἔπρεπε νὰ γείνη γρήγορα .. καὶ νὰ γείνη μάλιστα μὲ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ φανῇ .. νὰ μὴ ἐνοήσουν οἱ συγγενεῖς των. — πτωχοὶ ἐπίσης ἡμερόβιοι—ὅτι ἐπλούτησαν. Θὰ ἤρχιζαν τότε τὰ δανεικὰ— καὶ ἀγύριστα βεβαίως—καὶ αἰτήσεις βοήθειας, καὶ μεμφιμειρίαι, καὶ δυσαρέσκεια καὶ ὑπόψιαι ἴσως ἀκόμη,—τίς οἶδε—περὶ τῆς πηγῆς τοῦ πλοῦτου των .. καὶ φθόνος, .. καὶ χίλια ἄλλα κακὰ .. Ἐπειτα ὁ κύριος Μαριῆς εἶχε εἰπεῖ νὰ τοῦ τὰ ἐπιστρέψουν ἂν πάγουν καλὰ ἢ δουλειαῖς των .. Δὲν ἔπρεπε νὰ προσέξουν μήπως ζημιωθοῦν; Χωρὶς ἄλλο! ἀλλὰ πῶς; .. ἀπλοῖ ἄνθρωποι ὡς ἦσαν; ..

Κ' ἐσκέπτετο ὁ Δημήτρης, κ' ἐσκέπτετο ἡ Μαριῶ, κ' ἐστρέφοντο μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς κλίνης των, προσποιούμενος ἕκαστος ὅτι ἐκοιμᾶτο, ἵνα μὴ ἀφυπνήσῃ τὸν ἄλλον, ἐν ὑπέθετε κοιμώμενον.

Τέλος ἐβαρύνθη ὁ ἀνὴρ νὰ κρατῇ κλειστὰ τὰ ὄμματά του. Τὰ ἤνοιξε, καὶ εἶδεν ἄγρυπνον παρ αὐτῷ τὴν γυναῖκά του.

— Δὲν κοιμᾶσαι καὶ σύ, Μαριῶ; εἶπε. Ἐγώ, τί νὰ σοῦ πῶ, δὲ μοῦ κολλάει ὕπνος ἀπόψε, μ' αὐτὰ τὰ διαβολοχρήματα.

— Ἄμ' ἐμένα;

— Πρέπει κάτι νὰ τὰ κάμωμε .. νὰ τὰ βγάλωμε ἀπὸ 'δῶ μέσα .. γιατί ..

— Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο συλλογίζομαι.

— Ἐγὼ λέω, γυναῖκα ..

Καὶ ἤρχισε συζήτησις μακρὰ μεταξὺ τῶν συζύγων περὶ τῆς διαθέσεως τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου περιεχομένου τοῦ σάκκου συζήτησις ἤρεμος τὸ κατ' ἀρχάς, ζωηρότερα κατόπιν, τραχυθεῖσα δὲ βαθμηδὸν εἰς ἐριδα καὶ ἀπολήξασα μετὰ τινα ὥραν εἰς πείσμονα μεγαλόφωνον λογομαχίαν,—τὴν πρώτην ἣν ἤκουον οἱ ταπεινοὶ τῆς οἰκίας των τοῖχοι.

Ἄλλα ἤθελεν ὁ εἰς καὶ ἄλλα ἤθελεν ὁ ἄλλος. Ἐκεῖνη γνώμην εἶχε ν' ἀγοράσουν χωράφια καλὰ καὶ νὰ τὰ φυτεύσουν ἀμπελία· ὁ Δημήτρης ἔλεγε καλλίτερα ν' ἀνοίξῃ οἶνοπωλεῖον, ἢ καφενεῖον, ἢ ἄλλο τι ἔργον νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἡσυχον ὅμως, καθιστικόν, .. διότι εἶχε βαρυνθῆ πλέον τὴν ἀξίνην, .. εἶχε γηράσει. ἤθελεν ὀλίγην ἀνάπαυσιν.

— Καπελεῖο ν' ἀνοίξῃς; βέβαια! ἐφώνησεν

ὄξυ ἢ κυρὰ Δημήτραινα· γιὰ νὰ τῶχης μπόλικο καὶ χάρισμα!

— Κατάλαβα πῶς εἶσαι τρελλή, ἀπήντησε σκαιῶς ὁ Δημήτρης, καὶ ἐγερθεὶς κατέλιπε τὴν κλίνην.

— Ἐγὼ εἶμαι τρελλή, ἢ ἐσύ εἶσαι τεμπέλης καὶ μεθύστακας;

— Μαριῶ! ἐβρόντησεν ἐκεῖνος ἐξαγριωθεὶς, καὶ προὔχρησεν ἐγείρων τὴν χεῖρα κατὰ τῆς συζύγου του.

— Θέλεις καὶ νὰ μὲ δείρης;

Νὰ τὴν δείρη! ὁ Δημήτρης νὰ δείρη τὴν Μαριῶ!.. τὴν μητέρα δέκα τέκνων του! Ἠσχύνθη ὁ ταλαίπωρος, ἡσχύνθη ἑαυτόν, καὶ ἡ χεὶρ του κατέπεσεν ἀδρανῆς.

— Κ' ἐγὼ εἶμαι μασκαράς, εἶπεν ἠπίως, .. μὰ καὶ σὺ καυμένη εἶσαι ἀνόητη.

— Ἐλα, ἔλα πλάγιασε, Δημήτρη, νὰ ἡσυχάσης λιγάκι, ἀπήντησεν ἐκείνη, κάμπτουςα εἰς θωπέϊαν τὴν τρέμουσαν ἔτι φωνήν της.

— Ποῦ νὰ πλαγιάσω τώρα; μοῦ ἔφυγε ὁ ὕπνος· ξεύρεις ὅμως.. μοῦ ἔρχεται μία ἰδέα.

— Ἄφησε τώρα τῆς ἰδέαις γιὰ αὔριο, κ' ἔλα νὰ κοιμηθῆς.

— Μοῦ ἔρχεται ἰδέα.. νὰ μετρήσω τὰ τάλληρα.

— Νὰ τὰ μετρήσης; καὶ γιατί; ποῦ σοῦ ἦλθε;

— Νὰ ἰδῶ, εἶνε σωστὰ πεντακόσια; ἢ μὲ γέλασε ὁ κύρ Μαρῆς;

— Νὰ σὲ γελάσῃ ὁ ἄνθρωπος; γιατί νὰ σὲ γελάσῃ, ἀφοῦ σοῦ τὰ χάρισε; Δὲν σοῦδινε, ὅσ' ἠθελε, ἡλιώτερα;

Ὁ Δημήτρης ἔμεινεν ἐπὶ στιγμὴν σιγῶν, κύπτων ὑπὸ τὸ βᾶρος τῆς ἀκαταγωνίστου ἐκείνης εὐθύτητος.

— Ἐχεις δίκιο, γυναῖκα! εἶπε ταπεινῆ τῆ φωνῆ, ἔχεις δίκιο..

Κ' ἐντρεπόμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ μεγαλοφῶνας, συνεπλήρωσεν ἐνδομύχως τὴν φράσιν του: τὰ χρήματα χαλοῦν τὸν ἄνθρωπον.

— Σαλέπι ζεστό! ἡκούσθη αἴφνης φωνὴ βραγχώδης ἀπὸ τῆς ὁδοῦ.

— Νά! ἔξημέρωσε, εἶπεν ἐγειρομένη τῆς κλίνης καὶ ἡ κυρὰ Μαριῶ. Στάσου νὰ σοῦ πάρω λιγάκι σαλέπι νὰ ζεσταθῆς.

* *

Ὅτε μετὰ τινὰς ὥρας ἐφάνη πλήρης ἡ ἡμέρα, καὶ φαειρὸς εἰσεχώρησεν ὁ ἥλιος διὰ τῶν χαρμίδων τοῦ στενοῦ παραθύρου τῆς μικρᾶς οἰκίας, ἀθόρυβος ἐπεκράτει ἐν αὐτῷ ἡρεμία.

Τὰ μεγαλεύτερα καὶ θορυβώδεστερα τῶν παιδίων εἶχον ἀποσταλῆ εἰς τὴν μάμμην των, ἡ Μαριῶ ἐσάρωνε τὴν αὐλὴν καὶ συνῆγεν ἀπὸ τῶν φωλεῶν τῶν ὀρνίθων τῆς τὰ νωπὰ των ὡά, ὃ δὲ Δημήτρης, καθήμενος πρὸ τῆς θύρας ἐκάπνιζε σιω-

πηλὸς ἀλλεπάλληλα σιγάρα κ' ἔξεν ἐπιμόνας διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς τὸν ἀξύριστον αὐτοῦ πώγωνα.

— Δὲν θὰ πᾶς σήμερα σὲ δουλειά; ἠρώτησεν αἴφνης, διακόπτουσα τὸ ἔργον της καὶ ἀνακύπτουσα ἡ Μαριῶ.

— Τώρα παιά; πέρασε ἡ ὥρα. Ἐπειτα ἔχομε καὶ νὰ μιλήσωμε, γυναῖκα.. πρέπει νὰ ἰδοῦμε τί θὰ κάμωμε..

— Ἐχομε καιρό.. νὰ μιλήσωμε, ἀπήντησεν ἐκείνη μελαγχολικῶς, ἐνθυμουμένη τὰ νυκτερινά. Σήκω τώρα, σήκω! Πήγαινε νὰ πάρης λίγο ἀέρα ἔς τὸ παζάρι.. νὰ ψωνήσης κι' ὄλα. Ψωμί ἔχομε ὀλίγο.. δὲν θὰ μᾶς φτάσῃ. Πάρε ἓνα καρβέλι.. λίγο τυρὸ καὶ κρασί.

— Δὲν βράζεις καμπόσ' αὐγά, λέω ἐγὼ; Τί θὰ τὰ κάμης, ποῦ τὰ κρύβεις;

— Καὶ τὴ λαμπρὴ τί θὰ βάψωμε; Ἐλα, ἔλα σήκω.

— Πῶς βαρῆμαι καυμένη! ἀπήντησεν ὁ Δημήτρης, διατείνων εἰς ὕψος τοὺς βραχίονας.

— Βαρῆσαι; γιατί τάχα γινήκαμε πλούσιοι, βαρῆσαι;

— Πλούσιοι! ἀμὴ δὲ γενήκαμε πλούσιοι! Πεντακόσια τάλληρα.. μεγάλο πρᾶγμα!

Ἡ κυρὰ Δημήτρηνα ἐνόμισεν ὅτι παρήκουσε.

— Μὲ τὰ σωστά σου εἶσαι; εἶπεν ἔκπληκτος.

— Αἱ! κατάλαβα πῶς ἔχεις πάλι ὄρεξι γιὰ καυγᾶ.. Δὸς μου τὸ φέσι μου!

— Ἐτσι γειά σου!

Καὶ ὁ Δημήτρης ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν.

— Ὅ τὸ καλό! ἐφώνησεν ἡ σύζυγός του καὶ κλείσασα τὴν θύραν εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν της.

Ἐργασία δὲν ἔλειπε ποτὲ εἰς τὴν πτωχὴν οἰκοδέσποιναν· καὶ ἂν τῆς ἔλειπεν, ἐδημιούργει, διότι ἀδύνατον τῆς ἦτο νὰ κάθηται, ὡς ἔλεγε. Παρήρχετο δὲ οὕτω ἡ ὥρα, καὶ πάντοτε σχεδὸν ἦκουε χωρὶς νὰ περιμένη τὸν κώδωνα τῆς Μητροπόλεως σημαίνοντα τὴν μεσημβρίαν. Ἄλλὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν δὲν ἠθελεν ἡ ὥρα νὰ περάσῃ. Ἐσιγύριζεν ἡ Μαριῶ, ἔπλυνεν ὀλίγα φορέματα τῶν μικρῶν της, διώρθωνεν ἄλλα, ἤρχιζε τὸ πλέξιμόν της, .. ἀλλ' ὁ καιρὸς δὲν παρήρχετο· τί νὰ κάμῃ; Τῆς ἦλθεν ὄρεξις νὰ ἀνοίξῃ τὸ βαρὺ ἐκεῖνο κιβώτιον, καὶ νὰ ἰδῇ ὀλίγον, — νὰ ἰδῇ μόνον — τὰ τάλληρα τοῦ σάκκου. Ποτὲ της δὲν εἶχεν ἰδεῖ πολλὰ μαζή, .. οὐδὲ ὀλίγα, ἢ ἀγαθὴ γυνή. Ἄλλ' ἐνθυμήθη ἀμέσως ὅτι εἶχε τὸ κλειδίον ὁ Δημήτρης. «Κρίμα!» εἶπε καθ' ἑαυτήν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν, ὅπου τὰ νεώτατα τῶν παιδίων της ἐπαιζον μετὰ τοῦ οἰκοφύλακος μολοσσού, σύροντα αὐτόν ἄλλο ἀπὸ τῶν ὠτων καὶ ἄλλο ἀπὸ τῆς οὐρᾶς.

Τέλος ἐσήμανε μεσημβρία, καὶ ὁ Δημήτρης δὲν εἶχεν ἔτι ἐπιστρέφει ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς.

— Κᾶπου θᾶμπλεξε, διενόηθη ἡ Μαριῶ. Κα-

λά πού δὲν εἶν' ἐδῶ τὰ παιδιὰ,.. θὰ τ' ἄφινε νηστικά.

Καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ ἐρμαρίου τεμάχιον ἄρτου, λείψανον τῆς προτεραίας, τὸ ἐμοιράσθη μὲ τὰ μικρά της.

— Ἐκεῖνος θάφαγε βέβαια, εἶπε καθ' ἐαυτήν.

Ἄλθῶς δὲ εἶχε φάγει ὁ κύρ Δημήτρης, καὶ εἶχε πῖε μάλιστα.

Ἐξελθὼν τῆς οἰκίας του, ἤσθάνθη, καὶ αὐτὸς δὲν ἤξευρε διατί, ἐλαφρότερον τὸν ἑαυτὸν του. Ἐνόμισεν ὅτι εἶχε γείνει διὰ μιᾶς νεώτερος, ὅτι αἱ κνημαὶ του ἦσαν εὐσταλέστεραὶ καὶ τὸ βῆμά του κουφότερον, κ' ἔβαιναν ἀνατείνων τὴν κεφαλὴν καὶ ὑποτονθορίζων τὸ δημοτικὸν ἄσμα τῆς ἀπόκρουστος: *Κατηγοροῦν τὴ γάτα μας, ἀμέριμος, σχεδὸν ὑπόπτερος. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς εἶχεν ἐντελῶς λησμονήσει ὅτι κατηυθύνετο εἰς τὴν ἀγοράν.* Ἐσκέπτετο, ὑπελόγιζεν, ἐσχεδίαζε.. Πάντα δὲ ταῦτα μειδιῶν, κατευχαριστημένος. Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, εὐρέθη μετ' ὀλίγον εἰς τὸ καφφενεῖον του. Παρήγγειλε καφέν, ἐκέρασε καὶ μερικὸς φίλους, τοὺς ὁποίους εὗρεν ἐκεῖ, ἔπινε κατόπιν ἕν δύο ρακία, φιλευθύνετα ὑπὸ τῶν φίλων, κ' ἐξῆλθε τοῦ καφφενεῖου ἔτι εὐθυμότερος, θωπεύων ἐνίοτε ἐξωθεν τοῦ θυλακίου του τὸ *μεγάλο κλειδί τῆς κασσέλλας.* Ἐνθυμήθη τότε τὴν παραγγελίαν τῆς Μαριῶς, ἐνθυμήθη ὅτι ἔπρεπε ν' ἀγοράσῃ ἄρτον διὰ τὰ τέκνα του καὶ ἐτρέπη πρὸς τὴν ἀγοράν. Ἄλλὰ—κακὴ μοῖρα!—ἐκεῖ πρὸ τῆς ἀγορᾶς ἔχαιναν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡ θύρα καπηλείου, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἴστατο φίλος παλαιός, *βλάμης* τοῦ Δημήτρη, ὁ κύρ Θεοδώρης.

— Βρέ, καλὸ 'ς τὸ Μῆτρο! Σκόλη ἔχεις καὶ σύ: Κᾶτι χαρούμενος;

Ἡ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐν σιγῇ πνιγομένη χαρὰ τοῦ Δημήτρη ὀλίγου δεινὸν ἐξώρμα ἀθυρόστομος.

— Πού νὰ σ' τὰ.. εἶπε, ἀλλ' ἀνεκόπη ἀμέσως. Ἄλλη ὥρα τὰ λέμε,.. ἔλα τώρα νὰ σὲ κεράσω! ὑπέλαθε ταχέως, θέλων νὰ διορθώσῃ διὰ τῆς ἐλευθεριότητος τὴν παραδρομὴν τῆς γλώσσης του.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ καπηλεῖον ὁ Δημήτρης καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μέχρι νυκτός.

Ὅτε δὲ ἀργὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκόν του, κλονούμενος καὶ παραπαίων, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ *βλάμη* του Θεοδώρη, εἶχεν ἤδη κατὰ μῆκος πλάτος διηγηθῆ τὰ κατ' αὐτὸν εἰς ὅμιλον φίλων εὐωχητῶν, εἰς οὓς, κενώσας τὸ τελευταῖόν του ποτήριον, εἶχε κενώσει καὶ πάντα του τὰ μυστικά καὶ αὐτὸ τὸ μυστικώτατον καὶ νωπότατον, τὸ τοῦ θησαυροῦ του.

Ἡ πτωχὴ Μαριῶ ἐκάθητο εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐξωθύρας, ἀνήσυχος, ἐναγωνίως ἀνιχνεύουσα διὰ τοῦ βλέμματός τὴν ὁδόν, συμπλέκουσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων. Εἶδε τὸν ἄνδρα της

φερόμενον μᾶλλον ἢ ἐρχόμενον, κ' ἐρράγισεν ἡ καρδιά της.

— Χαρὰ 'ς το! ἐφώνησε, χαρὰ 'ς το! Τέτοια ὥρα ἔρχεσαι 'ς τὸ σπίτι σου; Πού ἦσαν ὅλη τὴν ἡμέρα;

— Τίποτα,.. τίποτα! ἀπήντησεν ἡ δυσκίνητος γλώσσα τοῦ Δημήτρη. Μή.. μου θυμώνης.. κυρὰ Μαριῶ.. καὶ σοῦ λέω..

— Καλησπέρα κυρὰ, προσεφώνησε φιλοφρόνως ὁ Θεοδώρης. Δὲν εἶνε τίποτε.. λίγη εὐθυμία! Ἀλήθεια δά,.. τὰ συχαρίκια μας. Σὰς ἐφεξε πάλι. Μὰ νὰ μὴ τὸ πάρετε καὶ ἀπάνω σας ὅμως.. καὶ δὲν μᾶς καταδέχεσθε,.. τώρα πού γενήκατε πλούσιοι.. κυρὰ Δημήτρηαινα! Καληνύχτα σας.

Καὶ παραδοὺς τὸν Δημήτρη εἰς χεῖρας τῆς τυζύγου του, καταπλήκτου ἐξ ὧσων ἐβλεπε καὶ ἤκουεν, ἀνεχώρησεν ὁ *βλάμης*.

— Σὲ καλὸ σου, Δημήτρη μου, σὲ καλὸ σου! ἔλεγεν ἡ ταλαίπωρος γυνή, σύρουσα ἡρέμα τὸν σύζυγόν της πρὸς τὴν θύραν τοῦ οἴκου. Τέτοιο πρᾶμμα δὲν τῶπαθες ἄλλη φορὰ.. Πού σοῦ ἦλθε;

— Πατέρα, πού 'νε τὸ ψωμί; ἐφώνησεν ἐν τῶν πεινῶντων παιδιῶν, προστρέχον εὐθύμως εἰς ὑπάντησιν τοῦ πατρός του.

— Ψω..μί; Νὰ! ἀπήντησε βαναύσως ὁ μέθυσος, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ ἡ μήτηρ νὰ κρατήσῃ τὴν χεῖρά του, κατέπεσεν αὐτὴ βαρεῖα ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ παιδός.

Τὸ μικρὸν ἐκυλίσθη χαμαὶ ὀλολύζον, ὁ δὲ Δημήτρης κατέπεσε μετ' ὀλίγον βαρὺς εἰς τὴν κλίνην του, ὅπου ἀπεκοιμήθη.

**

Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ Κύριος Μαρθῆς καὶ ἡ Κυρία Μαρθῆ ἐπίνον μετὰ τὸ πρόγευμα τὸν καφέν των, ἐν τῇ αἰθούσῃ ὅπου ἤδη τοὺς ἀπνητήσαμεν.

— Τὸ εἶδες λοιπόν, Ἐρμιόνη, ὅτι οἱ γείτονές μας ἠσύχασαν; Οὔτε χοροὶ πλέον, οὔτε τραγούδια, οὔτε μουσική, οὔτε τίποτε.. Πού καὶ πού μόνον καμμιὰ λογομαχία..

— Μὰ πῶς αὐτό; Ἀγησίλαε; τί συνέβη; Μήπως τοὺς ἔκαμες τίποτε; ἠρώτησεν ἀνησυχῶς ἡ κυρία Μαρθῆ. Μήπως τοὺς ἐφοβέρισες; μήπως τοὺς κατήγγειλες; Δὲν ἔκαμες καλά!

— Ἐννοια σου, ἐννοια σου.. μὴν ἀνησυχῆς! οὔτε τοὺς κατήγγειλα, οὔτε τοὺς ἐφοβέρισα. Χρήματα μόνον τοὺς ἔδωκα.. νὰ τὰ κάμουν ὅ,τι θέθελουν, καὶ τὰ χρήματα βλέπεις πῶς τοὺς ἄλλαξαν.

— Εἶνε δυνατόν;

— Φαίνεται. Διότι τὰ χρήματα, πρέπει νὰ γνωρίζης, Ἐρμιόνη..

Καὶ ὁ κύριος Ἀγησίλαος ἠτοιμάζετο νὰ αὐτοσχεδιάσῃ πρόχειρόν τινα ὁμιλίαν περὶ τῆς ἐπι-

δράσεως τὴν ὑποίκαν, κατ' αὐτόν, ἠδύνατο ν' ἀσκήσῃ τὸ χρέμα ἐπὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου, ὅτε ἐκρούσθη σιγὰ ἡ θύρα, εἰσελθὼν δὲ ὁ ὑπηρετικὸς ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ Κύριος Δημήτρης ἐξήτει νὰ ἰδῇ τὸν Κύριον.

— "Ἄς ἔλθῃ, εἶπεν ἐκπ' ἀγέρας ὁ Ἀγασίλαος.

Καὶ μετὰ μικρὸν ἐφάνη ὁ ταλαίπωρος Δημήτρης, ὠχρὸς, ἰσχνός, ἐρυθροὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τῆς ἀϋπνίας, παρηλλαγμένος ὑπὸ τῆς ἀργίας καὶ τῆς μερίμνης, καὶ κρατῶν ὑπὸ μάλης τὸν γνωστὸν ἡμῖν ἤδη σάκκον.

— Τί εἶνε κύριος Δημήτρη; τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ χρηματιστής.

— Μὲ τὸ συμπάθειο, ἀφέντη, σὰς ἔφερα πίσω τὰ χρήματα, .. δεμένα ὅπως ἦτανε. . .

— Διατί;

— Δὲν μᾶς κάνουν, ἀφέντη.

— Πῶς; σὰς εἶνε ὀλίγα;

— "Ὅχι, ἀφέντη, .. μὲ τὸ συμπάθειο μᾶς εἶνε .. πολλά. Δὲν εἶμαστε μὲς ἀνθρώποι γιὰ χρήματα. . . μᾶς χαλοῦν ἐμᾶς τὰ χρήματα. Ἐμένα μὲ χάλασαν. Μ' ἔκαμαν κακὸ ἀνθρώπο. Μ' ἔκαμαν νὰ δειρῶ τὰ παιδιά μου δίχως ἀφορμή, .. νὰ σηκῶσω χερί 'ς τὴ γυναῖκά μου! .. μ' ἔκαμαν νὰ ὑποψιασθῶ τὴν ἀφεντεῖά σου πῶς μ' ἐγέλασες. μ' ἔκαμαν νὰ μεθύσω .. νὰ γείνω τάβλα .. πρώτη φορὰ 'ς τὴ ζωὴ μου. Ἀφίνω πῶς μᾶς ἀρρώστησαν, ἀπὸ τὴν ἀϋπνία, κ' ἐμένα καὶ τὴ γυναῖκά μου .. ἀφίνω πῶς τὰ καυμένα τὰ παιδιά μου οὔτε χορεύουν παιὰ οὔτε τραγουδοῦν .. γιὰτί δὲν ἔχω κέφι νὰ παίξω τὸ μπουζουκί μου. Τὸ λοιπόν, ἀφέντη, μὲ τὸ συμπάθειο .. σὰς εἶμαι ὑπόχρεως, .. πολὺ ὑπόχρεως .. μὰ .. νὰ κρατῆστε τοῦ λόγου σας τὰ χρήματά σας .. κ' ἐγώ .. τὴ φτώχεια μου

Καὶ χαιρετίσας ὁ κύριος Δημήτρης ἐπανῆλθε φαιδρὸς εἰς τὸν οἶκόν του, περιεπτύχθη τὰ μικρὰ του, κ' ἐξεκρέμασεν ἀμέσως τὸ μπουζουκί του.

Ὁ Κύριος Μαρτῆς ἐνόμισε περιττὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁμιλίαν του περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χρήματος ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΑΛΧΟΣ

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ

Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Πλὴν τῆς παραγωγῆς ἀτμοῦ μεταχειρίζονται τὰ μέγιστα τοὺς γαιάνθρακας καὶ πρὸς ποικίλας ἄλλας βιομηχανικὰς χρήσεις, ἄς ὅμως, καίτοι διαφερούσας, δὲν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐν τοῖς στενοῖς ὁρίοις τῆς παρούσης διατριβῆς. Ἡ βιομηχανία τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλιῦδου ἐν Ἀγγλίᾳ καταναλίσκει τὸ τέταρτον τῶν ἐξαγομένων λιθανθράκων, μεγάλα δὲ ποσὰ κατατρώγουσι ἐπι-

σης αἱ βιομηχανίαι τῆς ὑάλου, πινακιοποιίας τῶν χημικῶν οὐσιῶν κτλ. Ἄλλὰ οἱ ἄνθρακες δὲν παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς θερμότητα μόνον, ἀλλὰ καὶ φῶς. Καὶ ὑπάρχει μὲν φωτισμὸς διὰ φωταερίου ἄνευ λιθανθράκων, ἀλλ' ἡ ποσότης τοῦ οὕτω παραγομένου φωταερίου εἶνε σχετικῶς μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παραγομένην διὰ λιθανθράκων ἢ δι' οὐσιῶν συγγενῶν πρὸς αὐτοὺς, ἥτοι ἀσφαλτοβριθῶν σχιστολίθων. Δύναται τις μάλιστα καὶ ἐκ ξύλων νὰ ἐξαγάγῃ φῶς ἀλλ' ὅπου ἐγένοντο τοιαῦται ἐπιχειρήσεις, ἐκρίθη συμφορώτερον νὰ ἐπανέλθωσι πάλιν εἰς τοὺς λιθάνθρακας. Ἐν Ἀγγλίᾳ, Σκωτίᾳ καὶ Ἴρλανδίᾳ πρὸς παραγωγὴν φωταερίου ἀναλίσκονται ἐτησίως 10 ἑκατομμύρια τόννων λιθανθράκων. Διότι αὐτόθι φωτίζονται διὰ φωταερίου καὶ αἱ δημόσιοι ὁδοὶ τῶν προαστείων ἐπὶ μίλια ὄλα, τὸ δὲ φωταερίον θεωρεῖται τόσῳ ἀπαραίτητος ἀνάγκη, ὥστε εἰς πολλὰς ἐπαύλεις ἰδρῶνται ἴδια μικρὰ καταστήματα φωταερίου, εἰς δὲ τὰς πόλεις φωτίζονται διὰ φωταερίου καὶ τὰ δωμάτια τῶν πνευστέρων οἰκιῶν. Ὁ διὰ φωταερίου φωτισμὸς ὅμως εἰς ἄλλας χώρας, οἷον ἐν Γερμανίᾳ, δὲν εἰσεχώρησε τόσον πολὺ ὅσον ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνθα ἕνεκα τῆς εὐθηνίας αὐτοῦ τὸ πετρέλαιον συναγωνίζεται σπουδαίως πρὸς τοὺς λιθάνθρακας. Ἄλλ' οὐδεμία τῶν δευτερευουσῶν καὶ τριτευουσῶν αὐτόθι πόλεων στερεῖται τοῦ διὰ φωταερίου φωτισμοῦ.

Ἐνταῦθα ἴσως ἠθελεν ἀντιτάξῃ τις τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ὅτι τὸ φωταερίον δὲν εἶνε ἡ φωτιστικὴ οὐσία τοῦ μέλλοντος, καὶ ὅτι τὸ δι' ἤλεκτρισμοῦ φῶς θὰ καταβάλῃ τὸ διὰ φωταερίου. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως δύναται τις νὰ μὴ θεωρήσῃ ὡς λίαν προσεχῆ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς εὐχῆς ταύτης, διότι οὐδαμῶθεν ἀπεδείχθη πειστικῶς ὅτι τὸ ἤλεκτρικὸν φῶς θὰ συναγωνισθῇ ἐπιτυχῶς πρὸς τὸ φωταερίον. Ἀπανταχοῦ δὲ ὅπου μὲχρι σήμερον ἐγένετο χρῆσις τοῦ πρώτου, κύριος σκοπὸς ἦτο ἡ ὠραιότης καὶ ἀφθονία τοῦ φωτός, οὐδόλως δὲ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ δαπάναι. Εἰς ὅλους δὲ τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὅτι τὸ ἤλεκτρικὸν φῶς θὰ γίνῃ εὐθηνότερον τοῦ φωταερίου ἀντιτάσσονται οὐ μόνον ἔτεροι λόγοι ἀντιθετοὶ ἀλλὰ καὶ ἀδιαφιλονέκητα γεγονότα, οἷον χάριν παραδείγματος, ἡ κατάργησις τοῦ δι' ἤλεκτρικοῦ φωτός φωτισμοῦ ὁδῶν τινῶν τῶν Παρισίων μετὰ τριετῆς δοκιμᾶς.

Ἄλλ' αἱ διαμφισβητήσεις αὗται οὐδόλως διαφέρουσιν ἡμᾶς ἐνταῦθα, διότι ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, καθ' ἃς δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ἤλεκτρογόνον δύναμιν τὴν δύναμιν τοῦ ὕδατος, αἱ λοιπαὶ δυναμοηλεκτρικαὶ μηχαναὶ κινοῦνται διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐπομένως τὸ ἤλεκτρικὸν φῶς παράγεται ἐμμέσως διὰ τῶν λιθανθράκων. Ὅτι δὲ δὲν δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ὡς φωτογόνον ἄερίον ἐκ τῶν λιθανθράκων καὶ ἐξαγομεν